

TOP-7.1.1-16 Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése és helyi közösségszervezés a városi helyi fejlesztési stratégiához kapcsolódva című felhívás

Helyi közösségi fejlesztési stratégia összefoglaló dokumentuma

INDA11- Innováció Alapú Dombóvári Akcióterv

Stratégia elkészítésének módja:

A stratégiát a támogatási kérelem benyújtására jogosult helyi akciócsoport, a Dombóvári HACS Egyesület készíti el, mely a következő szervezetekből áll:

- ✓ Tolna Megye Természeti Értékeiért Alapítvány
- ✓ Gunaras Apartmanpark Kft.
- ✓ Zöld Kultúra Közhasznú Egyesület
- ✓ „Kapos” Alapítvány
- ✓ Dombó-Coop Zrt.
- ✓ Täge Kft.
- ✓ Molnár Tünde egyéni vállalkozó
- ✓ Dombóvári Művelődési Ház Nkft.
- ✓ Dombó-Land Kft.
- ✓ Dombóvár Város Önkormányzata
- ✓ „Új Kezdet” Roma Egyesület
- ✓ Ditáll 2002 Kft.

A tervezés során széleskörű társadalmi egyeztetést folytatott le a Dombóvári HACS Egyesület Dombóvár lakossága számára annak érdekében, hogy minél mélyebben és részletesebben megismerhessük a település szükségleteit. A HACS alakuló ülésére a város minden társadalmi rétege névre szóló meghívót kapott (jelentősebb civil szervezetek, vállalkozások, társadalmi életben aktív magánszemélyek, egyházak, stb.), valamint a település honlapján és facebook oldalán, a Dombó-TV képújságjában, a 7200 helyi újságban is közzétételre kerültek a meghívók.

Az idő rövideje miatt többfordulós műhelymunka keretében valósult meg a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia tervezése az alábbi témakörökben:

- | | |
|-------------------------------|---------------|
| - környezet, természetvédelem | 2016.06.14-én |
| - sport, egészségmegőrzés | 2016.06.15-én |
| - kultúra, művészet | 2016.06.16-án |

Ezt követően a három témakör három-három képviselője vett részt egy közös, úgynevezett összesítő műhelymunkán, ahol meghatározásra kerültek a végleges fejlesztési célok, illetve az együttműködési lehetőségek, kapcsolódási pontok. Erre az eseményre 2016.06.21-én került sor.

A minél sikeresebb és szélesebb körű információgyűjtés érdekében egyedülálló, innovatív módon a műhelymunkák élőben követhetőek voltak a facebook-on, és nagy

örömünkre szolgált, hogy innen is több, érdekes és egyben használható javaslat érkezett. A video anyag a későbbiekben és a mai napig is elérhető a közösségi oldalon.

2016.06.25-én a „Hat vár hat rád” programon belül egy standot állítottunk fel, ahol az érdeklődők betekintést nyerhettek a tervezési folyamatba, illetve javaslatokat tehettek a készülőben lévő HFS-hez. A tervezési folyamat legvégső folyamataként 2016. június 28-án lakossági fórum került megtartásra, ahol az érdeklődők tájékoztatást kaptak a készülő fejlesztési stratégiáról, és egyben meghallgattuk az elhangzott véleményeket, javaslatokat, melyek beépültek a helyi fejlesztési stratégiába.

A tervezésben, a műhelymunkák során részt vettek a civil és a gazdasági szféra, valamint a lakosság kortól, nemtől, társadalmi hovatartozástól függetlenül, így biztosítva a hosszú távú fenntarthatóságot. A különböző tervezési eseményeken a résztvevők között egyik érdekcsoport sem haladta meg a 49 %-ot, így maradéktalanul sikerült az esélyegyenlőséget is biztosítanunk. Ezt az indokolta, hogy mivel a tervezés során kerülnek meghatározásra a fejlesztési prioritások, ne maradjon ki egyetlen olyan fejlesztési javaslat sem, ami Dombóvár hosszú távú fenntartható fejlődéséhez járulhat hozzá. A fentiekén túl fontos volt az is, hogy a különböző csoportok, illetve érdekcsoportok is közös kapcsolódási pontot tudjanak kialakítani, ami által egymás segítve tudnak fejlődni, erősödni.

A műhelymunkákon, lakossági fórumon, illetve egyéb tájékoztató eseményeken (Hat vár hat rád rendezvény, facebook hozzászólás, e-mailben érkezett javaslatok, stb.) megfogalmazott célokat, javaslatokat pedig a megbízott szakértők összegezték, illetve állították össze egységes Helyi Fejlesztési Stratégiává, amely a későbbi dombóvári helyi fejlesztési prioritásokat jelöli ki.

Ennek köszönhetően egyrészt olyan jellegű helyi fejlesztési stratégia került kialakításra, amely széles társadalmi egyeztetésen alapszik, minden társadalmi réteg igényeit figyelembe veszi, illetve ami a legfontosabb, hogy komoly igény mutatkozik a stratégiában meghatározott fejlesztési célok iránt.

A közösség aktív munkáját dicséri a kulcsprojekt meghatározása is, hiszen a műhelymunkák összegzése során alakult ki a kulcsprojekt iránti igény, ami a Harmónia Ház kialakítása.

A régi Zeneiskola épülete, mely a Dombóvár, Szabadság u. 12. szám alatt található, méreteiben megfelel a **Harmónia Ház** kialakítására. Ezen épület kétszintes, jó állapotban lévő épület, így a kulcsprojekt kialakítására ezt az ingatlant választották a jelenlévők. Funkcióját tekintve a **Harmónia Ház** egy olyan helyszínt biztosít a lakosság részére, ahol a lakosoknak, csoportoknak, munkáltatóknak, egyéneknek, családoknak lehetősége van tanácsadásra, amely az egészségügy különböző területeire irányul (életmódra, prevencióra, krónikus betegségekkel kapcsolatos tájékoztatásra), valamint természetvédelmi bemutatóterem és a Vizek Háza projekt is ebben az épületben kaphat helyet. Ezen a helyszínen olyan programok kerülnek megrendezésre,

mely a párkapcsolatokat, a stressz kezelést, a konfliktuskezelést, a pályaválasztást, a családi életre és a párkapcsolatra való felkészítést, valamint a természet és környezetvédelmi, akár kulturális programokat is magába foglalja.

A programokhoz partnerségre az egyházakkal, iskolákkal, civil szervezetekkel, intézményekkel, vállalkozásokkal kerül sor.

A kulcsprojekten felül természetesen több fejlesztési igény is megfogalmazódott, melynek irányai alábbiak:

- tréningek, táborok szervezése
- ifjúsági tér kialakítása
- előadások, szemléletformálások
- többgenerációs terek kialakítása
- szociális szolgáltatások fejlesztése
- zöldenergia elterjesztése
- zöldfelületek növelése
- öko udvarok, öko bútorok, öko kör kialakítása, stb.
- egészséges társadalom, ami mindenki érdeke (munkáltató-munkavállaló, stb.)
- stb.

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

Az akcióterület Dombóvár város teljes területe, amely 18.849 főt jelent. Az akcióterület ezen méretének kialakítását az indokolta, hogy Dombóvár kisváros, így földrajzilag, társadalmilag és gazdaságilag is egy összefüggő terület.

Dombóvár város a Dél-Dunántúl közepén, Tolna, Baranya és Somogy megye találkozásánál, Tolna megye délnyugati csücskében helyezkedik el, déli határai mentén folyik a Kapos folyó. Városunk és környezete kiváló természeti adottságokkal is rendelkezik, idáig nyúlik a Külső-Somogyi-dombság déli része, a város egyes területei a Kapos-völgyben fekszenek, a Szőlőhegy a zselici dombok alján helyezkedik el, és a város közelében húzódnak kelet felől a Tolnai-Hegyhát és a Völgyesség dombsorai. Közigazgatási területe 78,48 négyzetkilométer.

A településen élők több közös projektet is megvalósítottak, ki-ki az adott területén, így mára már több együttműködés is kialakult, melyet jelen projekt segítségével kívánunk tovább mélyíteni.

A stratégia fő céljai az alábbiak:

- A meglévő természeti környezet megismertetése és megőrzése.
- A helyi közösségen belüli együttműködések erősítése.
- Élményközpontú közösségi élet.
- Szellemi és fizikai egészségmegőrzés.

Az ehhez remélhetően rendelkezésre álló 800 millió Ft forrás elegendőnek bizonyul, hiszen a pályázható keretösszeg ismerete a stratégia tervezésekor rendelkezésre állt,

így a stratégia céljai is e szerint kerültek meghatározásra. Összességében megállapítható hogy a stratégia megvalósításához a humán és környezeti erőforrások már rendelkezésre állnak, melyhez jelen projekt keretében elnyerhető pénzügyi forrás szükséges. A lokális karakter annak lesz a biztosítéka, hogy az akcióterület léptéke és a helyi akciócsoport helyi szervezeti egységeinek kombinációja lehetővé teszi a helyi személyes interakciókat, az összetartás és közös helyi identitás érvényesülését. A műhelymunkák során jól látható volt azon helyek és személyek köre, akik/amelyek motorjai lehetnek Dombóvár rövid távú fejlődésének.

A stratégia jövőképe

A HKFS megvalósítását követően hosszú távon Dombóváron kialakul és megerősödik egy széles körűen együttműködő közösség olyan életteret kialakítva megának, amelyben minden generáció megtalálja helyét és lehetőséget teremt a környezettudatos, egészséges és a dolgozó korosztályok számára innovatív munkát biztosító életre.

Célok környezettudatosság, egészségmegőrzés, innovatív környezet, civil együttműködések, helyben tartás, élelmiszerlánc, környezeti értékek, kulturális rendezvények és értékek megőrzése.

Középtávú részcélok:

Megfelelő infrastruktúra kialakításával a helyi élelmiszerlánc kialakítását biztosítani (árusító hely – magasabb elérés – több termelő – több munkahely – feldolgozóipar)

Civil együttműködések: Problémaként megfogalmazódott, hogy a különböző generációk számára különböző igényű programokat és elérési módokat kell alkalmazni. Generációk „összehozása” – pl. fogyasztható és egyszerű elektronikus tartalmak létrehozása (képzés „okostelefon”), kézműves és egyéb helyi termékek interaktívvá tétele (pl cukrászati gépek).

Középtávon a környezet és egészségtudatosságot megismerik az emberek (megfelelő szemléltetéssel és programokkal egyre inkább magukévá teszik). Hosszútávon beépül az emberek életébe.

Az elkészült SWOT elemzés és helyzetértékelés alapján a következő 4 cél fogalmazódott meg:

- A meglévő természeti környezet megismertetése és megőrzése.
- A helyi közösségen belüli együttműködések erősítése.
- Élményközpontú közösségi élet.
- Szellemi és fizikai egészségmegőrzés.

Az egyes specifikus célokhoz a következő eredménymutatók rendelkezhetők:

Környezetvédelem során a később kifejtendő eszközökkel, támaszkodva az akcióterületen megtalálható, aktív civil szervezetekkel és jól kvalifikált szakemberekkel szemléletformálási programok, ismeretterjesztő programok és a meglévő természeti értékek megőrzése és bemutatása a rész cél. A környezetvédelmét és a környezet tudatosságot elterjeszteni hosszú és nehéz feladat, mert minél többször találkozunk a lakosság környezettudatos jelzőkkel, programokkal, annál jobban rögzül, érzi magáénak és tesz erőfeszítéseket saját életében ezek alkalmazására. Itt eredménymutatóként mindenképpen a lakossági eléréseket számoljuk. A cél

megvalósítása érdekében 10.000 főt el kell érni, akik legalább kétszer találkoznak a stratégia megvalósítása során alkalmazandó beavatkozással/eszközzel.

Helyi közösségen belüli együttműködések erősítése célhoz kapcsolódóan a megfelelő infrastruktúrát kell biztosítani az alkalmazható eszközök segítségével. Az akcióterületen számos aktív civil szervezet található, ezért ezek hatása a társadalomra megsokszorozható hatékony együttműködések által. Elengedhetetlen, hogy a szervezetek a lakosság számára elérhető és érzékelhető tevékenységet nyújtsanak, ne csak egy „belső kör számára”. A legfőbb hátrányt az együttműködésre a szervezetek által megvalósított programok, tevékenységek összehangolatlansága, eseti jellege és egymástól való fizikai elkülönítettsége okozza.

Élményközpontú közösségi életcélhoz egyértelműen kulturális és szórakoztató funkciót megvalósítását célzó beavatkozást kell alkalmazni. Az elvándorlás és az ezzel összefüggésbe hozható előregedő társadalom, szakképzett és innovatív munkaerőhiány problémákat a felmérések alapján két tényező befolyásolja: az alacsony kereseti lehetőségek a régióban és a közösségi összetartozás élménye, a megfelelő kulturális, szórakoztató programok és lehetőségek hiánya. A jövedelmi helyzet megoldása nem jelen stratégia feladata. A cél, hogy az akcióterületen élők minden csoportja megtalálja identitását és a korábban elvándoroltak számára.

A stratégia megvalósítása során legalább 75 rendezvény, program valósul meg. Az akcióterületen élő és korábban élő lakosság számára elengedhetetlen a „valahová tatózás” és az „ittthon vagyok” típusú élmények biztosítása. A cél elérése érdekében olyan programok, programsorozatok megvalósítása lehetséges.

Égészségmegőrzés: Dombóvár, a többi régiós településhez hasonlóan előregedési tendenciát mutat. Ennek számos okát azonosították: csökkenő születésszám, elvándorlás. Az egészségügyi ellátás helyzete Dombóváron átlagon felüli, a városban a háziorvosi praxisok betöltöttek, a kórház működése biztosított, azonban az ellátással kapcsolatos általános problémák itt is fellelhetőek. Az akcióterületen számos civil szervezet működik, amelyek az egészség megőrzését, a különböző betegségekben szenvedők helyzetének könnyítését és az egészségtudatosság terjesztését (sport, táplálkozás) tűzték ki maguk céljává. Problémát okoz és beavatkozást igényel a szervezetek közötti tevékenység összehangolása és az igazán nagy, szemléltető programok hiánya, melyeknek elsősorban a megfelelő tőke hiánya az okozója. Elengedhetetlen a szemléletformálás, a táplálkozás, szűrés és egyéb prevenciós programok és programsorozatok tartása a klubfoglalkozásoktól a nagyobb, akár egész települést megmozgató rendezvényekig. Minél hatékonyabban, minél nagyobb célközönség aktív elérése a cél.

A négy cél konkrétan meghatározott és választ ad a helyzetértékelésben felvetett problémákra. Offenzív stratégiaként megfogalmazásra került a környezetvédelmi tudatformálás, mely során nem szabad „lemondani” az idősebb generációkról sem, azaz a megvalósítás nem korlátozódhat kizárólag az iskolákra. A stratégiához konkrét eszközök és beavatkozások rendelkeznek, melyek mérhetőek, a korábban jelölt

indikátor teljesíthető. Tudatformálással a lakosság által okozott direkt és indirekt környezetkárosító hatású tevékenységek száma csökkenthető, azonban elengedhetetlen a stratégia megvalósítása során a meglévő, már veszélyben lévő természeti értékek prevenciója és helyreállítás, amennyiben ez lehetséges. Ehhez infrastruktúra beruházások is szükségesek lehetnek részcélként.

A HKFS a Széchenyi 2020 teljes instrumentuma figyelembe vételével készült. A CLLD forrás óriási lehetőség az akcióterület számára, mivel ilyen célú és mértékű támogatás más forrásból nem biztosítható. Ezért is fektetett az egyesület kiemelt hangsúlyt az előkészítésre, hogy a valódi társadalmi, civil igényekre támaszkodva tudja majd a fejlesztéseket és ESZA elemeket megvalósítani. Kifejezetten közösségépítést előtérbe helyező forrás sem a TOP rendszerében, sem más operatív programban nem található, ehhez hasonló csak a 2007-2013 közötti fejlesztési ciklus LEADER forrásai voltak, azokból azonban pont a jelen fejlesztési stratégiával érintett méretű települések nem részesülhettek jelentős forrásban.

A Széchenyi 2020 program legfőbb céljai a gazdaságfejlesztés, azon belül is elsősorban a K+F alapú gazdaságfejlesztés, amihez elengedhetetlen a megfelelő felkészültségű, mennyiségű, korú munkavállalói tömeg, amely hiánya és elvándorlása óriási problémát okoz a program megvalósításában. A stratégia céljai jól kiegészítik az egyéb fejlesztési programokat, hiszen közvetve hozzájárulnak a gazdaságfejlesztési program sikerességéhez. Egy jól szervezett, jó hangulatú, egyszóval „élhető” közösségből csökken az elvándorlás mértéke, főleg ha a gazdaság fejlődésével összhangban a munkahelyi kihívások, körülmények és természetesen a jövedelmi helyzetek is versenyképesek, vagy legalább versenyképesebbek az Európai Unió más tagállamainak ilyen irányú lehetőségeivel.

A stratégia célcsoportja egyértelműen meghatározható: az akcióterület lakossága. Az egyének, családok igényei korosztályok szerint eltérőek, de jól megfogalmazhatóak. Ha megkérdezzük bárkit, hogy mik a legfontosabb dolgok az életében az egészséget és a jövedelmi helyzetet mindenki megemlíti. A település felelőssége ebben a gazdasági fejlődésben, hogy segítse a vállalkozásokat és olyan környezetet biztosítson, amelyben mind a humán erőforrások, fizikai erőforrások, infrastruktúra rendelkezésre álljon. Mind ezt a célt szolgálják a település által végrehajtott és végrehajtandó egészségügyi, képzésügyi és integrációs programok és infrastrukturális beruházások.

A településen elsősorban az egészségmegőrzés és környezetvédelem területén számos program és civil kezdeményezés található, azonban ezekre a forráshiány és az összehangolatlanság a fő jellemző. A stratégia megvalósítása során ezeknek a meglévő értékeknek a továbbfejlesztése kell, hogy megtörténjen, melyre a HACS eszköze, hogy a bírálati szempontrendszerben majd „jutalmazza” a már korábban megtartott programokat, eseményeket.

Egyértelmű cél a meglévő értékek megtartása és a párhuzamos célú és funkciójú infrastrukturális beruházások, programok, események kizárása.

A stratégia megvalósítása során alkalmazandó beavatkozásokkal az akcióterület teljes lakosságát el kell érni lehetőleg minden stratégiai cél vonatkozásában legalább egyszer a következő mutatók figyelembe vételével és a TOP kimeneti mutatóival összhangban:

- A közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett település (Dombóvár) lakosságszáma 2016 februárjában: 18.688 fő volt.
- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS (HKFS) keretében tervezett és végrehajtott programok száma: 75 db

Források bemutatása:

A támogatási összeg felosztása	
Munkaszervezet ERFA költségei	15 000 000
Munkaszervezet ESZA költségei	105 000 000
Kulcsprojekt megvalósításának forrása	272 000 000
Pályáztható források helyi szervezeteknek (ESZA és ERFA)	408 000 000
Összes forrás	800 000 000

A stratégia készítése során a beavatkozási műveletek megállapítása a legnehezebb feladat, mivel ebben a részben kell a jelenleg felmért és a jövőben megjelenhető igényeket kielégíteni, problémákat kezelni. A stratégia megalkotása során a négy fő cél megállapításra került, az előző pontban mindezek hierarchiája is meghatározásra került. Dombóvár teljes területe adja a stratégia által lefedett akcióterületet, így a stratégia megvalósítására elszámolható maximális költség 800.000.000,- Ft. A stratégia elkészítésére és a munkaszervezet működtetésére elszámolható támogatás összesen 130.000.000,- Ft, amely teljes egészében az ERFA keretéből kerül levonásra. A fennmaradó összegből lesz lehetőség a stratégiai célok eléréséhez szükséges beavatkozásokat megvalósítani, figyelembe véve az ERFA:ESZA 2:1 arányt. A stratégia megvalósításához a következő célterületekhez kapcsolódó beavatkozások lesznek elérhetők:

- Közösségfejlesztési stratégiai célokhoz szükséges infrastruktúra fejlesztés és tárgyi feltételek biztosítása (ERFA)
- Közösségfejlesztési stratégiai célokhoz szükséges kisléptékű infrastruktúra fejlesztés és tárgyi feltételek biztosítása (ERFA)
- Közösségi célú nagyrendezvények lebonyolítása (ESZA)
- Közösségi célú rendezvénysorozatok, képzések, szemléletformálási programok, klubfoglalkozások megvalósítása (ESZA)

Beavatkozási művelet megnevezése: Közösségfejlesztési stratégiai célokhoz szükséges infrastruktúra fejlesztés és tárgyi feltételek biztosítása (ERFA)

Kulcsprojekt: Jelen beavatkozás keretein belül fog megvalósulni a stratégia kulcsprojektje, amely egy jelenleg használaton kívüli, központi helyen lévő kétszintes, korábban zeneiskolaként működő épület közösségi funkciókkal történő felruházása. Számos egyéb nagyobb a stratégiai célokkal összhangban lévő infrastrukturális igény

megjelent az előkészítés során. Egy közösségi „zöldterületre” még mindenképpen szükség lesz.

Indoklás, alátámasztás: A stratégia négy specifikus területet jelölt meg, amelyek az elkészült SWOT analízis alapján kerültek meghatározásra. Az analízis során megállapításra került, hogy számos, közösségépítés során aktív szervezet és intézmény működik a városban, azonban ezek tevékenysége koordinálatlan, egymással sokszor párhuzamos, forráshiányos. Számos egyéb nagyobb a stratégiai célokkal összhangban lévő infrastrukturális igény megjelent az előkészítés során. Egy közösségi „zöldterületre” vagy egyéb nagyobb volumenű rendezvény megvalósítására alkalmas helyszínre még mindenképpen szükség lesz az INDA11 program sikeres megvalósításához. Ezt is ennek a beavatkozásnak a keretében kívánja a stratégia megvalósítani.

Innovatív elemek meghatározása

A stratégia elkészítésének teljes folyamatában igyekeztünk innovatív, a város számára újszerű megoldásokat alkalmazni. Ezek sokszor olyan egyszerű ötletek gyakorlati hasznosítását is jelentették, melyek költségbe, pénzbe nem kerültek, ugyanakkor hozzájárultak ahhoz, hogy szélesebb körben tudjuk megismertetni a stratégia tervezésének aktuális fázisát, kérdésköreit és előttünk álló feladatokat.

A teljesség igénye nélkül az alábbiakat emeljük ki.

- A közösségi internetes portálok egyre jelentősebb kommunikációs felületet jelenítenek meg. A munkacsoport egyeztetéseket itt is meghirdettük, továbbá az egyeztetésekről kisebb bejelentkezéseket tartottunk videófelvétel formájában. Ilyen például a Természetesen Dombóvár Facebook oldal, melyen előben meg lehetett tekinteni a bejelentkezéseket. Rövid idő alatt több százan nézték meg a felvételeket és hasznos hozzászólásokat kaptunk a munkacsoportok munkájához.
- Szintén rendszeresen közzétesszük a már lezajlott programok fotóit, beszámolóit. (Pl. Civil szervezetek családi napi rendezvénye, 24 órás sportrendezvény a helyi iskolában). Az utólagos beszámolók is kedvet tudnak csinálni a következő rendezvényen történő részvételhez, inspiráló és ébresztő a helyi közösség tagjai számára.
- Újításnak tekintjük, hogy a stratégia támogatási célterületeinek meghatározásához nem egy felülről irányított döntéshozatali folyamatot alkalmaztunk. Mind a helyi önkormányzat, illetve a külső szakértők is moderátori, koordinátori szerepet játszottak a teljes folyamatban. A nyilvános tájékoztatót követő munkacsoport egyeztetések (környezeti-kulturális és egészség témakörben) külön- és együttesen is lezajlottak. A munkacsoportok saját vezetőt választottak, aki irányította a tervezési folyamatot belülről. Az egyeztetések mindvégig nyíltan meghirdetésre kerültek, így bármilyen fázisban bárki bekapcsolódhatott az őt érdeklő kérdéskörben. Az egyeztetések időbeni korlátját egyedül a magyar fociválogatott meccskezdeje jelentette. A helyi

szereplők mindhárom szférából (civil-állami szféra és gazdasági szereplők) még soha nem vettek részt ilyen proaktív és a közösség életét közvetlen befolyásoló döntéshozatali folyamatban.

Dombóvár, 2016. június 30.